L'entrevista

→ CULTURA

'Poeta de l'Empordà'

CASTELLÓ D'EMPÚRIES. La portalada de la basílica va quedar petita davant l'espectacle musical sobre Fages de Climent. La vesprada va comptar amb veus com ara de Josep Tero, Pi de la Serra, Carles Coll o Amadeu Casas.

JORDI CANET. És el comissari de l'Any Fages i l'actual director del Museu d'Història Medieval de Castelló d'Empúries. És llicenciat en Filologia per la Universitat de Barcelona i ha té el diploma d'Estudis Avançats amb suficiència investigadora del programa de Doctorat de Filologia de la Universitat de Girona. A més, té com a objectiu publicar un llibre de la correspondència de Carles Fages de Climent

«Cal trencar l'etiqueta del poeta popular i epigramista que tenim de Fages de Climent»

Marta Arranz I CASTELLÓ D'EMPÚRIES

EL COMISSARI. Jordi Canet des del 2012 treballa en l'obra de l'escriptor empordanès ÀNGEL REYNAL

2018: Any Fages i una commemoració bastant ambiciosa....

Totalment, estem parlant d'una commemoració oficial per la mort d'un autor català. Ha estat molt important la implicació de la Generalitat de Catalunya per tal d'oficialitzar els 50 anys de la mort de l'escriptor Carles Fages de Climent i nosaltres ja feia temps que treballàvem aquesta commemoració. Ja teníem creada la comissió Fages de Climent, formada per dos Ajuntaments –Castelló d'Empúries i Figueres–, la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada i Fages de Climent de la Universitat de Girona, també la Diputació de Girona i l'editorial Brau Edicions, que està editant l'obra inèdita. Per tant, ja portàvem una dinàmica molt bona de treballar la tasca editorial i a banda, la Càtedra per fer promoció i divulgació de l'obra. La mateixa editorial ha creat un *weblook* on publiquem novetats de forma periòdica. Tot això és la prèvia a l'Any Fages, llavors ho vam presentar a la Generalitat i val a dir que va ser una mica complicat per la situació política que estem vivint al país però finalment es va aprovar i es va poder tirar endavant. Ara ja estem en un nou escenari, que és el de preparar la programació d'activitats i actes. Estem sota el paraigua de la Institució de les Lletres Catalanes i això ens beneficia.

D'altra banda, penso que hem creat un equip de treball molt bonic, amb ganes i il·lusió. I un aspecte important d'aquesta comissió és la part familiar. Comptem amb la col·laboració del senyor Carles Fages Torrents, que és el net de l'escriptor, i que quan aquest mor el 1968 el nomena hereu universal i dipositari de la seva obra literària. És important aquesta figura per entendre l'evolució, els problemes i els inconvenients que ens hem trobat a l'hora de tirar endavant l'obra literària inèdita d'aquest escriptor empordanès.

Un dels objectius d'aquesta commemoració és «donar a conèixer l'escriptor més enllà de l'Empordà». Fa la sensació que la seva figura es coneix només a la comarca. Per què creu que passa?

És un problema que tenim, cal trencar l'etiqueta del poeta popular i epigramista que tenim de Fages de Climent, que ho era, però no només era epigramista. Aquesta és la part que més agrada a la gent i pel que més es coneix, però això és un inconvenient a l'hora de fer conèixer Fages de Climent perquè hi ha molta obra que no es coneix i la gent es queda amb el fàcil, el llibre d'epigrames o el poema humorístic o satíric. Però Fages és molt més que això i el problema és que a l'Empordà és conegut però més enllà és difícil que el coneguin. Estem davant d'un dels grans escriptors i poetes del segle XX. Hi ha obra inèdita de molta qualitat, Fages era poeta, novel·lista i dramaturg i el que ens proposem és que es conegui a Catalunya. L'objectiu final és que estigui dins el cànon literari català del segle XX i que es conegui com a un dels grans escriptors del segle XX. Volem fer-li justícia.

«Cal trencar l'etiqueta del poeta popular i epigramista que tenim de Carles Fages de Climent»

«Fages sempre anava amb un peu diferent del moment polític que tocava. Quan tothom era d'esquerres ell era conservador, i quan el moment era més de dretes, ell era d'esquerres»

Però per què passa tan desapercebut? Aquí, a la comarca, a tota la mainada a l'escola ens feien recitar el típic «braços en creu damunt la pia fusta...».

Totalment d'acord. Hem de pensar que els anys cinquanta i seixanta ell va quedar apartat del panorama cultural. Es van publicar diferents antologies de poesia i poetes catalans, i ell en va quedar marginat.

Per què?

Es diu que era per qüestions personals i polítiques. Fages va tenir mala sort i sempre anava amb un peu diferent del moment polític que tocava. Quan tothom era d'esquerres ell era conservador, i quan el moment era més de dretes, ell era més d'esquerres. No caminava mai amb el peu que tocava. Potser també era per enveges personals: sabien que era un gran escriptor. Cal pensar que ell no era barceloní i quan s'adona que no entra dins el cercle cultural de la capital torna cap a l'Empordà i viu entre Castelló i Figueres. Es passa els últims deu o quinze anys escrivint.

Fages de Climent tenia un punt satíric però de manera empordanesa, no? Se'n fotia una mica de tot però sempre amb respecte. Coneixedors de l'escriptor diuen que seria divertit un Fages de Climent amb Twitter al segle XXI.

I tant! A les xarxes socials seria un dels autors predilectes, agradarien els seus comentaris i sobretot l'originalitat...

El que dius és totalment cert, la seva gran formació clàssica i el seu gust pel noucentisme –era un deixeble d'Eugeni d'Ors– sumat al seu rerefons de la geografia física i humana de l'Empordà és una combinació molt atractiva com a autor. Fages és com Dalí, el pintor i l'escriptor van ser molt amics durant tota la seva vida i el sostrat de les seves obres és el mateix.

Es pot dir, doncs, que estava un pèl *entramuntanat*, també...

Evidentment.

I per trencar amb els tòpics de Fages i els seus epigrames, com el definiria com a autor?

Personalment m'agrada el Fages de Climent de poesia culta, que és poc conegut, però *Somni del cap de Creus*, per exemple, és una obra importantíssima. Podem dir, fins i tot, que és l'obra magna de l'escriptor, que va deixar inacabada, ja que quan mor encara l'està revistant. Cal destacar que actualment Jordi Pla està treballat amb els inèdits de la poesia culta. Però tornant a Fages de Climent, és un escriptor de qualitat, molt versàtil i que té moltes facetes, i tot el que fa és de qualitat. L'autèntic Fages, però, el trobem a la poesia culta, tot i que hi ha gent

→ continua a la pàgina següent

→ ve de la pàgina anterior

a qui li agraden més les obres emblemàtiques.

Què en podem saber, de les peces inèdites de l'autor? Què ens sorprendrà?

Fages, en vida, va publicar uns 14 títols, i ara en portem un total de 31 llibres publicats. Des de la comissió filològica estem parlant que encara hi ha una trentena de títols inèdits.

Això vol dir que encara es pot doblar l'obra de Fages de Climent. En sabem només la meitat?

Exacte, podríem dir que ara coneixem el 50% de l'obra de Fages de Climent, el problema és que la majoria d'aquests llibres no estan acabats. D'aquesta trentena, n'hi ha vuit o nou que sí que es podrien publicar, i contenen teatre, alguna novel·la completa i de poesia culta en sortirien un parell de volums o tres.

I aquestes obres que encara no han vist la llum, estan relacionades amb la comarca? O quines temàtiques tracten?

Hi ha una peça de teatre que sí que està relacionada amb la comarca i és el mateix tipus de teatre que *l'Empòrium*, per exemple. La poesia culta no és d'arrel empordanesa, es tracta d'un Fages profund i toca temes més aviat genèrics.

Un altre dels eixos de l'Any Fages és inventariar, catalogar i digitalitzar l'obra de Fages. Hi ha més de seixanta capses amb el llegat fagesià, com es desenvolupa aquesta tasca?

Un dels inconvenients de Fages és que l'obra encara no està controlada. Hi ha una part del llegat a la Biblioteca Fages de Climent de Figueres, que ja està inventariat i actualitzat, en total hi havia 21 caixes. Però la major part de l'obra és aquí, a l'arxiu Fages de Climent de Castelló d'Empúries i és un arxiu privat, que no està obert al públic i no es pot consultar. Aquesta és una feina que vaig començar el 2016, a veure caixa per caixa tot el que hi havia de l'autor. Aquesta, però, ja era una tasca que havien començat en Joan Ferrerós i en Jordi Pla, encara que ells ho feien amb l'objectiu de publicar obres de Fages de Climent, no de catalogar-les. Ara mateix encara no he enllestit el buidatge: porto unes 50 caixes, però durant l'any acabaré i una de les idees és finalitzar l'Any Fages presentant l'inventari de l'Arxiu Literari Fages de Climent de Castelló d'Empúries. És una tasca important però ja comencem a veure tot el llegat de Fages de Climent. Fins ara no teníem una fotografia, per dir-ho així, de tota l'obra de l'escriptor empordanès.

LLEGAT FAGESIÀ. El comissari de l'Any Fages i filòleg assegura que encara hi ha moltes peces que han de veure la llum ÀNGEL REYNAL

«Podríem dir que ara coneixem el 50% de l'obra de Fages de Climent, hi ha una trentena de títols inèdits»

«Una de les tasques que estic fent és l'edició de la correspondència de l'autor»

La commemoració també ha de servir per estudiar l'escriptor en relació amb els seus contemporanis. De quins noms creu que estaríem parlant?

Des del 2014 fem el «Cicle Fages i els seus contemporanis», que és una taula rodona sobre Fages amb algun personatge contemporani. Vam començar amb Fages i Pla, després Fages i Brunnet, seguidament amb M. Àngels Anglada i aquest any, com no pot ser d'altra manera, toca Fages i Dalí. Per organitzar-ho agafem els autors amb qui ell va estar en contacte i la d'aquest any és una relació molt interessant, Dalí i Fages van estar molt en contacte durant la joventut, inclús Dalí il·lustra tres llibres de Fages de Climent.

També hi ha Lorca en algun moment de la vida de Fages, oi?

Exacte, Fages estudia Filosofia i Lletres a Barcelona i després es matricula al doctorat a Madrid i és on coneix García Lorca, tot i que Fages no acaba el doctorat. Tenim la seva tesi però no sabem per què no l'arriba a defensar; no es va doctorar mai. És però, realment, és un gran treball perquè està dedicat al paisatge a l'obra d'Homer, a l'*Odissea* i la *Ilíada*, és un tema apassionant i té molta relació amb la seva producció literària. Aquest any, el 19 de maig, farem la taula rodona de Fages i Dalí amb Josep Valls, Josep Playà, Mariona Seguranyes i Sebastià Roig. Està previst que en Playà publiqui un llibre de la relació entre Fages i Dalí.

I d'altra banda, una de les feines que estic fent, paral·lelament al buidatge i inventari de l'arxiu, és l'edició de la correspondència de Fages de Climent.

Les cartes de Fages de Climent?

Aquí l'arxiu tenim tota la correspondència rebuda al llarg de la seva vida, hi ha unes mil cartes, entre les quals n'hi ha de personals i de temes familiars, però també d'escriptors del cercle de l'Ateneu Barcelonès, n'hi ha de molt interessants.

Alguna que li hagi cridat especialment l'atenció?

Moltes, la veritat és que moltes, hi ha cartes de Joan Arús, Carles Rahola, Eugeni d'Ors... i amb aquestes cartes assisteixes el refons de l'autor, la part biogràfica desconeguda que no apareix a l'obra literària però que t'ajuda a entendre els aspectes personals que hi ha a la seva obra. Crec que serà un complement als llibres memorístics i biogràfics que ja han estat publicats.

Anant als actes, fa pocs dies vau llegir Fages al Parlament de Catalunya.

A l'acte de les Lletres al Parlament. Aquell dia es van llegir textos de Pedrolo, Maria Aurèlia Capmany, Joanot Martorell... Ens van dir que havíem de fer una tria de deu textos de Fages de Climent i hi vam anar amb part del consistori i també el net de l'escriptor, entre altres. Va ser un acte cultural molt bonic i molt ben pensat.

I precisament el dia de Sant Jordi, Cuba va homenatjar Carles Fages de Climent. Això és la part internacional de la commemoració.

Fa poc Josep Tero va cantar Fages a Perpinyà i el dia de Sant Jordi a Cuba. Resulta que a la universitat de l'Havana hi ha una càtedra de cultura catalana i han organitzat unes jornades de celebració de la diada de Sant Jordi, que comencen amb l'homenatge a Fages de Climent. Això és l'objectiu més que complert, estem molt contents perquè Fages traspassa fronteres i oceans. ■

Entre bambolines

JORDI CANET

- **Un llibre**
  La realidad y el deseo, de Luis Cernuda.
- **Un racó per perdre's**
  Les illes Galápagos
- **Una cançó**
  TSounds of Silence, de Simon and Garfunkel
- **Un grapat de crispetes veient...**
  La joven del agua, de M. Night Shyamalan
- **Netflix o serials de TV3?**
  No soc gaire de mirar sèries

- **Un esport o 'hobby' per desconnectar**
  Anar a pescar
- **Un cafè amb?**
  Carles Fages de Climent
- **Amb qui no aniries a sopar?**
  Albert Rivera
- **Un eslògan?**
  Creu en els teus somnis i compleix-los
- **A la bossa de Jordi Canet no hi falta mai...**
  La família, en foto o en record, però la família